

Załącznik
do Zarządzenia Nr 36/2007
Burmistrz Miasta i Gminy Żerków
z dnia 28 grudnia 2007 r.

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU
MIASTA I GMINY ŻERKÓW**

Wykonano na zlecenie:

**Urzędu Miasta i Gminy w Żerkowie
ul. Mickiewicza 5
63 – 210 Żerków**

Wykonawca:

mgr inż. Dorota Podrzycka

KWIECIEŃ 2007r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
2. Aktualne przepisy prawne	3
3. Cel i zadania Programu	6
4. Wpływ azbestu na zdrowie człowieka.....	7
5. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest oraz obowiązki z nich wynikające	8
5.1. Obowiązki gminy.....	8
5.2. Obowiązki właścicieli, zarządców, użytkowników nieruchomości	8
5.3. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.....	9
6. Ilość i rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest.....	10
6.1. Rury azbestowo – cementowe	10
6.2. Płyty azbestowo - cementowe.....	10
6.3. Łączna ilość wyrobów zawierających azbest	12
7. Założenia programu	13
7.1. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest	13
7.2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu.....	13
7.3. Mobilizowanie właścicieli obiektów do usunięcia wyrobów zawierających azbest	13
7.4. Usunięcie, odbiór i transport wyrobów azbestowych z terenu nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych i innych	13
7.5. Przeznaczenie środków finansowych z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta i Gminy Żerków na realizację Programu	14
7.6. Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.....	14
7.7. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym i innym właścicielom nieruchomości w usuwaniu odpadów zawierających azbest.	14
7.8. Udzielanie informacji osobom fizycznym i właścicielom nieruchomości z zakresu poszukiwania źródeł finansowych na nowe pokrycia dachowe	14
7.9. Wymiana rur wodociągowo – kanalizacyjnych wykonanych z azbestu.....	14
7.10. Sprawozdania z realizacji Programu	15
8. Podsumowanie.....	16

1. Wprowadzenie

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Żerków na lata 2007 - 2032” został sporządzony w celu stworzenia warunków niezbędnych do realizacji zadań

z zakresu ochrony zdrowia i środowiska.

Program ten stanowi element „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Żerków na okres 2007 – 2010 z perspektywą na lata 2011 -2014”, który z kolei jest częścią „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Żerków na okres 2007 – 2010 z perspektywą na lata 2011 -2014”.

Obowiązek opracowania programu wynika z zapisów „Krajowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r. Powyższy dokument powstał w wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej *Rezolucji w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki* z dnia 19 czerwca 1997 r. (MP Nr 38, poz. 373) oraz ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 3, poz. 20 z 2004 r. ze zmianami).

Pomimo zakazu stosowania azbestu i wyrobów zawierających azbest, ze względu na jego powszechne stosowanie w przeszłości będzie on stanowił element struktury wielu obiektów jeszcze przez wiele lat. Szerokie zastosowanie azbestu na przestrzeni 100 ostatnich lat wynikało z gwałtownego rozwoju przemysłu oraz jego cech tj.: odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących, elastyczność. Azbest stosowany był w produkcji około 3 tys. wyrobów przemysłowych. Głównie był wykorzystywany do produkcji wyrobów budowlanych – płyt dachowych i elewacyjnych, oraz rur.

Szacunkowe ilości azbestu występujące na terenie kraju i w Wielkopolsce przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela nr 1: Szacunkowe ilości azbestu ogółem, płyt azbestowo-cementowych, rur azbestowo-cementowych występujących w naszym kraju oraz w województwie wielkopolskim w tonach.

	Ilość azbestu ogółem [Mg]	Ilość zabudowanych płyt azbestowo-cementowych [Mg]	Ilość stosowanych rur azbestowo-cementowych [Mg]
Polska	15 466 000	14 866 000 (1 351 500 tys. m ²)	600 000
Wielkopolska	1 110 140	1 050 940 (95 540 tys. m ²)	59 200

Usunięcie i zabezpieczenie tak znacznych ilości wyrobów azbestowych będzie wymagało przedsięwzięć organizacyjnych oraz dużych nakładów finansowych.

2. Aktualne przepisy prawne

W sporządzonym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych - ustaw i przepisów wykonawczych dotyczących zagadnień dotyczących azbestu:

1. USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska z późniejszymi zmianami Dz. U. 2006 Nr 129, poz. 902
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska Dz. U. 2002 Nr 175, poz. 1439
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu Dz. U. 2003 Nr 1, poz. 12
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY i POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był wykorzystywany azbest Dz. U. 2003 Nr 192, poz. 1876
 - ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko Dz. U. 2004 Nr 257, poz. 2573
 - ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska Dz. U. 2005 Nr 260, poz. 2176
2. USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach z późniejszymi zmianami Dz. U. 2001 Nr 62, poz. 628
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów Dz. U. 2001 Nr 112, poz. 1206
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych Dz. U. 2001 Nr 152, poz. 1737
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny Dz. U. 2002 Nr 191, poz. 1595
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 Dz. U. 2002 Nr 220, poz. 1858

- grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia składowisk odpadów
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych Dz. U. 2002 Nr 236, poz. 1986
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów Dz. U. 2003 Nr 61, poz. 549
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu Dz. U. 2005 Nr 186, poz. 1553
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów Dz. U. 2006 Nr 30, poz. 213
3. USTAWA z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest ze zmianami Dz. U. 1997 Nr 101, poz. 628
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY i POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest Dz. U. 2004 Nr 71, poz. 649
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji Dz. U. 2004 Nr 183, poz. 1896
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest Dz. U. 2004 Nr 185, poz. 1920
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełniania i aktualizacji Dz. U. 2005 Nr 13, poz. 109

- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 4 lipca 2005 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest Dz. U. 2005 Nr 131, poz. 1100
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie Dz. U. 2005 Nr 189, poz. 1603
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY i POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpośredniego użytkowania takich wyrobów Dz. U. 2005 Nr 216, poz. 1824
- 4. USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane Dz. U. 2006 Nr 156, poz. 1118
 - ZARZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczania stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi M. P. 1996 r. Nr 19, poz. 231
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia Dz. U. 2003 Nr 120, poz. 1126
- 5. USTAWA z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych z późniejszymi zmianami Dz. U. 2002 Nr 199, poz. 1671
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych Dz. U. 2002 Nr 237, poz. 2011
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów dokształcających dla kierowców przewożących towary niebezpieczne Dz. U. 2005 Nr 187, poz. 1571
- 6. USTAWA z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy Dz. U. 1974 Nr 24, poz. 141
 - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników Dz. U. 2002 Nr 217, poz. 1833

szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy

7. REGULAMIN UDZIELANIA POMOCY FINANSOWEJ W USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST PRZY UDZIALE WOJEWÓDZKIEGO, POWIATOWEGO I GMINNYCH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

3. Cel i zadania Programu

Celem Programu jest:

- Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Żerków.
- Wylimitowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców spowodowanych azbestem.
- Spowodowanie likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w odpowiednim okresie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Program zakłada realizację następujących zadań:

- Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
- Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu.
- Mobilizowanie właścicieli obiektów do usunięcia wyrobów zawierających azbest.
- Usunięcie, odbiór i transport wyrobów azbestowych z terenu nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych i innych:
 - > 50 % w latach 2007 – 2012
 - > 25 % w latach 2013 – 2022
 - > 25 % w latach 2023 – 2032
- Przeznaczenie środków finansowych z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta i Gminy Żerków na realizację Programu.
- Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.
- Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym i innym właścicielom nieruchomości w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
- Udzielanie informacji osobom fizycznym i właścicielom nieruchomości z zakresu poszukiwania źródeł finansowych na nowe pokrycia dachowe.
- Wymiana rur wodociągowo – kanalizacyjnych wykonanych z azbestu.
- Sprawozdania z realizacji Programu (dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest).

Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu

Miasta i Gminy Żerków” zawiera załącznik nr 1.

4. Wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Azbest to występujący w przyrodzie minerał włóknisty. Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Azbest staje się niebezpieczny, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwość uwalniania się włókien z wyrobów azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi w wyniku:

- poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej (cięcie, szlifowanie, łamanie, kruszenie);
- naruszenia struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału;
- oddziaływania czynników atmosferycznych.

Chorobotwórcze działanie tego związku następuje w wyniku wdychania włókien azbestowych zawieszonych w powietrzu, które następnie mogą zostać przeniesione do płuc. Biologiczna agresywność pyłu zależy od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Oddychanie powietrzem skażonym włóknami azbestowymi może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy);
- łagodnych zmian opłucowych;
- raka płuc (najpowszechniejszego nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest);
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej;
- nowotworów o wysokiej złośliwości.

Pierwsze objawy mogące sygnalizować chorobę to: ból w klatce piersiowej, silny kaszel i duszności. Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym natężeniu, jak też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych. Nieznana jest minimalna ilość pyłu azbestowego, która wywołuje choroby. Wiadomo natomiast, że im więcej włókien azbestu jest wdychanych do układu oddechowego, tym większe występuje ryzyko choroby.

Natomiast nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest występujący w wodzie jest

szkodliwy dla zdrowia. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

5. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest oraz obowiązki z nich wynikające

Od 1997 r. na terenie naszego kraju obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystanie azbestu i wyrobów zawierających azbest w używanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach do dnia 31 grudnia 2032 r. W sposób szczegółowy określone są wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki podmiotów uprawnionych do demontażu, transportu wyrobów zawierających azbest.

5.1. Obowiązki gminy

Do zadań rady gminy należy:

- uwzględnienie problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnym planie gospodarki odpadami (opracowanie i przyjęcie „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Żerków na okres 2007 – 2010 z perspektywą na lata 2011 -2014”);
- współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez wyroby zawierające azbest;
- przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu;
- przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych zarządu gminy z realizacji zadań Programu.

5.2. Obowiązki właścicieli, zarządców, użytkowników nieruchomości

Właściciel obiektu, zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, zobowiązany jest do:

- kontroli wyrobów zawierających azbest;
- sporządzenia i przedłożenia organowi nadzoru budowlanego „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik nr 2);
- usuwania wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z powyższą oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia;
- wykonania identyfikacji rodzaju azbestu przez laboratorium wykonujące takie badanie i posiadające akredytację (w przypadku braku informacji dotyczącej rodzaju azbestu);
- oszacowania ilości wyrobów zawierających azbest;

- zgłoszenia (co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej zamiaru rozpoczęcia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- wystąpienia o pozwolenie na budowę (wykonanie) prac remontowo-budowlanych, w przypadku, gdy podczas rozbiórki elementów budowlanych zawierających azbest nastąpi zmiana elementów konstrukcyjnych obiektu lub w przypadku terenu miejskiego gdy planowana jest zmiana wyglądu obiektu w odniesieniu do otaczającej zabudowy;
- przechowywania przy dokumentacji obiektu stosownego zaświadczenia o prawidłowym oczyszczeniu obiektu z pyłu i włókien z azbestu, przedstawionego przez wykonawcę robót (podmiot uprawniony).

5.3. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Podmioty uprawnione są zobowiązane do:

- uzyskania w zależności od ilości wytwarzanych odpadów pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi;
- przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas zabezpieczania i usuwania tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczącego bezpiecznego postępowania z powyższymi wyrobami;
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest;
- posiadania niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac;
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania (zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu);
- zgłoszenia faktu przeprowadzanych robót właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy;
- złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

6. Ilość i rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania zebranych przez pracowników Biura Rzeczoznawstwa i Ekonomii Środowiska CODEX Sadowski i Wspólnicy Spółka Jawna określone zostały ilości oraz miejsca występowania tych wyrobów w Mieście i Gminie Żerków.

6.1. Rury azbestowo – cementowe

Część kanalizacji wodnej gminy wykonana jest z wyrobów zawierających azbest. Zestawienie długości i masy rur azbestowo – cementowych przedstawione jest w poniższej tabeli.

Tabela nr 2: Długość i masa rur azbestowo - cementowych w gminie Żerków.

GMINA ŻERKÓW			
Nr	Sołectwo	Rury azbestowo - cementowe	
		Długość [km]	Masa [Mg]
1.	Antonin	1,5	9,75
2.	Lgów	2,3	15,00
3.	Pawłowice	1,3	8,50
4.	Raszewy	2,3	15,00
RAZEM:		7,4	48,25

6.2. Płyty azbestowo - cementowe

Największe ilości (skupiska) płyt azbestowo – cementowych znajdują się w następujących gospodarstwach rolnych:

- Gospodarstwo Rolne w Raszewach Sp. z o.o. (730,884 Mg),
- Przedsiębiorstwo Rolne Rolplon Pawłowice Sp. z o.o. (69,12 Mg),

oraz w budynkach należących do Spółdzielni Mieszkaniowej w Raszewach (415,756 Mg).

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest występujących w budownictwie w granicach Miasta i Gminy Żerków jest przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela nr 3 : Masa oraz miejsce występowania płyt azbestowo - cementowych w Mieście i Gminie Żerków

I. GMINA ŻERKÓW							
Nr	Sołectwo	Płyty azbestowo – cementowe					
		W pomieszczeniach mieszkalnych		W pomieszczeniach gospodarczych		Razem	
		[tys.m ²]*	[Mg]	[tys.m ²]*	[Mg]	[tys.m ²]*	[Mg]
1.	Antonin	0,442	9,720	12,261	269,748	12,703	279,468
2.	Bieździadów	1,103	24,264	19,209	422,604	20,312	446,868
3.	Brzóstków	-	-	-	-	15,911	350,050
4.	Chrzan	4,720	103,842	24,060	529,317	28,780	633,159
5.	Chwałów	0,524	11,520	7,953	174,960	8,476	186,480
6.	Dobieszczyzna	-	-	-	-	25,708	565,578
7.	Komorze	0,823	18,108	16,643	366,156	17,467	384,264
8.	Lgów	0,726	15,984	10,038	220,842	10,765	236,826
9.	Lisew	1,715	37,728	15,824	348,120	17,539	385,848
10.	Lubinia Mała	2,548	56,052	10,182	224,010	12,730	280,062
11.	Ludwinów	-	-	-	-	11,056	243,230
12.	Miniszew	1,227	27,000	3,682	81,000	4,909	108,000
13.	Paruchów	0,886	19,494	8,251	181,530	9,138	201,024
14.	Pawłowice ¹⁾	2,075	45,648	10,199	224,370	12,274	270,018
15.	Prusinów	-	-	-	-	9,646	212,220
16.	Raszewy ²⁾	1,780	39,150	60,677	1 334,884	62,456	1 374,034
17.	Sierszew-Sucha	-	-	-	-	8,830	194,256
18.	Stęgosz	3,396	74,718	25,179	553,932	28,575	628,650
19.	Szczonów	1,181	25,992	10,291	226,404	11,472	252,396
20.	Żerniki	0,331	7,290	9,295	204,498	9,627	211,788
21.	Żółków	1,424	31,338	10,655	234,414	12,080	265,752
RAZEM:		24,901	54748	254,399	5 596,789	350,450	7 709,971
II. MIASTO ŻERKÓW							
Miasto Żerków		-	-	-	-	3,647	80,226
RAZEM MIASTO I GMINA:		24,901	54748	254,399	5 596,789	354,097	7 790,197

* 1 m² – 0,022 Mg¹⁾ W tym Przedsiębiorstwo Rolne Rolplon Pawłowice Sp. z o.o.²⁾ W tym Spółdzielnia Mieszkaniowa Raszewy, Gospodarstwo Rolne w Raszewach Sp. z o.o.

6.3. Łączna ilość wyrobów zawierających azbest

Na terenie Miasta i Gminy Żerków występuje prawie 8 tys. ton wyrobów zawierających azbest.

Tabela nr 4: Łączna ilość wyrobów zawierających azbest w Mieście i Gminie Żerków w tonach.

I. GMINA ŻERKÓW				
Nr	Sołectwo	Płyty azbestowo – cementowych	Rury azbestowo - cementowe	Razem wyroby zawierające azbest
		[Mg]		
1.	Antonin	279,468	9,750	289,218
2.	Bieżdziadów	446,868	-	446,868
3.	Brzóstków	350,050	-	350,050
4.	Chrzan	633,159	-	633,159
5.	Chwałów	186,480	-	186,480
6.	Dobieszczynna	565,578	-	565,578
7.	Komorze	384,264	-	384,264
8.	Lgów	236,826	15,000	251,826
9.	Lisew	385,848	-	385,848
10.	Lubinia Mała	280,062	-	280,062
11.	Ludwinów	243,230	-	243,230
12.	Miniszew	108,000	-	108,000
13.	Paruchów	201,024	-	201,024
14.	Pawłowice	270,018	8,500	278,518
15.	Prusinów	208,800	-	208,800
16.	Raszewy	1 374,034	15,000	1 389,034
17.	Sierszew-Sucha	194,256	-	194,256
18.	Stęgosz	628,650	-	628,650
19.	Szczonów	252,396	-	252,396
20.	Żerniki	211,788	-	211,788
21.	Żółków	265,752	-	265,752
RAZEM:		7 709,971	48,250	7 758,221
II. MIASTO ŻERKÓW				
Miasto Żerków		80,226	-	80,226
RAZEM MIASTO I GMINA:		7 790,197	48,250	7 838,447

7. Założenia programu

Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Żerków” będzie procesem długookresowym, podczas którego stopniowo będą realizowane zadania w nim ujęte. Harmonogram realizacji zadań jest przedstawiony w załączniku nr 1.

7.1. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest

Podstawą Programu jest przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest oraz utworzona baza danych dotycząca ich lokalizacji. Inwentaryzacja polegała na dokonaniu spisu budynków mieszkalnych i gospodarczych na których stwierdzono występowanie wyrobów zawierających azbest oraz jego ilości.

7.2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu

Założenia edukacyjne z zakresu ochrony środowiska, zawierające zagadnienia związane z gospodarowaniem odpadami (azbestem) zostaną ujęte w Programie Edukacji Ekologicznej. Im większa będzie świadomość mieszkańców dotycząca azbestu jako odpadu niebezpiecznego, tym sprawniej będzie przebiegał proces jego usuwania z terenu gminy.

7.3. Mobilizowanie właścicieli obiektów do usunięcia wyrobów zawierających azbest

Zadanie ma być realizowane przez:

- udzielanie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania na demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.
- udzielanie informacji mieszkańcom gminy na temat realizacji programu.

7.4. Usunięcie, odbiór i transport wyrobów azbestowych z terenu nieruchomości osób fizycznych, jednostek budżetowych i innych

Ogólne zasady demontażu, odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych z obiektów są zawarte w *Regulaminie udzielania pomocy finansowej w usuwaniu wyrobów zawierających azbest przy udziale wojewódzkiego, powiatowego i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej* (załącznik nr 3). Czynnościami związanymi z oczyszczaniem miasta i

gminy z wyrobów zawierających azbest zajmie się firma wyłoniona w drodze przetargu ogłoszonego przez Miasto i Gminę Żerków. Odbiór azbestu od właściciela obiektu oraz jego przekazanie na składowisko odpadów niebezpiecznych potwierdzone będzie kartą przekazania odpadów (załącznik nr 4), sporządzaną w trzech egzemplarzach dla:

- właściciela obiektu;
- podmiotu uprawnionego odbierającego odpady;
- urzędu Miasta i Gminy Żerków.

7.5. Przeznaczenie środków finansowych z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta i Gminy Żerków na realizację Programu

Rada Miasta i Gminy Żerków będzie corocznie przeznaczała z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej środki finansowe na realizację Programu. Ich wysokość będzie uzależniona od możliwości finansowych gminy.

7.6. Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.

Z uwagi na dużą ilość wyrobów zawierających azbest znajdujących się w gminie (około 8 tys. ton), bardzo ważne jest pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych na jego usunięcie. Urząd miasta i gminy będzie się starał otrzymać środki finansowe z:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Fundacji Ekofundusz;
- innych.

7.7. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym i innym właścicielom nieruchomości w usuwaniu odpadów zawierających azbest.

Urząd Miasta i Gminy Żerków poprzez pozyskanie funduszy zewnętrznych planuje w znacznej części sfinansować koszty demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest znajdujących się w granicach omawianego obszaru.

7.8. Udzielanie informacji osobom fizycznym i właścicielom nieruchomości z zakresu poszukiwania źródeł finansowych na nowe pokrycia dachowe

Ilość usuwanego azbestu w poszczególnych latach będzie uzależniona od możliwości pozyskania przez mieszkańców gminy dotacji, preferencyjnych kredytów na nowe pokrycia dachowe. Mieszkańcy gminy zainteresowani tymi źródłami finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Żerkowie oraz pracowników Biura Rzeczoznawstwa i Ekonomii Środowiska CODEX Sadowski i Wspólnicy Spółka Jawna.

7.9. Wymiana rur wodociągowo – kanalizacyjnych wykonanych z azbestu

Ze względu na brak stwierdzonej szkodliwości azbestu występującego w wodzie oraz brak pylenia z wyrobów azbestowych znajdujących się w ziemi zaleca się sukcesywnie wymieniać rury, ze względu na ich stan techniczny.

7.10. Sprawozdania z realizacji Programu

Z realizacji zadań programu wykonywane będą roczne sprawozdania finansowe. Dokładna ewidencja ma obejmować:

- ilość wyrobów azbestowych poddanych demontażowi, transportowi i unieszkodliwieniu;
- ilość wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.

8. Podsumowanie

W naszym kraju zgodnie z prawodawstwem Unii Europejskiej obowiązuje zakaz stosowania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W przeszłości azbest ze względu na swoje właściwości był powszechnie stosowany w budownictwie, dlatego będzie występował w wielu obiektach jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Na terenie Miasta i Gminy Żerków znajduje się około 8 tys. ton materiałów budowlanych zawierających azbest. Zabezpieczenie i usuwanie tak znacznych ilości wyrobów wiąże się z dużymi kosztami, które nawet w zakładanym okresie usuwania (do 2032 r.) stanowiąc będą znaczne obciążenie finansowe, dlatego bardzo ważnym elementem tego Programu jest pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania na jego realizację.

Kolejnym ważnym elementem jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa zagadnień dotyczących bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest. Największe zagrożenie pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z elementami azbestowymi. Podczas naruszenia struktury wyrobów azbestowych stają się one źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza wywołując liczne choroby.

Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z demontażem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez

wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie podmioty, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia.